

כי תשא, פרה (206)

מכל, וימחו אותו מספרם של צדיקים ובינונים ויגררו לספרן של רשעים ח"ו, כל זה מוכן היה, העיקר שימחל לישראל. הלקח עבורנו הוא, להרגיש את צרת הזולת כצרה שלנו, ואז נתפלל עבורו כעין שמתפללים על צרותינו בכל הכוונה ובכל לב.

ספר "אוצרות התורה"

שתהיו אוהבים זה לזה

וְחַנְּתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן וְרַחֲמֹתִי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחַם (לג. יט)
 חז"ל מוסיפים ואומרים עד היכן מגיעים רחמי הבורא (ברכות ז): 'וְחַנְּתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן', אף על פי שאינו הגון, 'וְרַחֲמֹתִי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחַם'. . אע"פ שאינו הגון. א"כ נשאלת השאלה: מדוע מרחם הקב"ה? וכי מי שאינו הגון ראוי לרחמים? יש לומר: שכאשר הקב"ה רואה יהודי מתפלל על חבירו, הוא שומע את תפילתו, אף על פי שהמתפלל אינו הגון ואינו ראוי שתשמע תפילתו. נמצא, שכוונת הדברים היא: 'וְחַנְּתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן' אע"פ שהמתפלל אינו הגון. ומפני מה הוא ראוי לכך? משום שעצם העובדה שליהודי איכפת מן השני והוא דואג לו, רוצה בטובתו ומקדיש מכוחותיו על מנת להתפלל עבורו, הינה כבר סיבה מספקת לשמוע לו.

ספר "ומתוק האור"

וְרֵאִיתָ אֶת אֶחָרְיָ וּפְנֵי לֹא יָרְאוּ (לג. כג)

רובם של מאורעות וסיבות אין מבינים מתחילה את תכליתם ומשמעותם, כי נראים הם בעיני הבריות כמופלאים. רק כעבור זמן רב, במרוצת ההיסטוריה, מתבררת לנו משמעותם של המאורעות, ואנו תופסים את מגמת ההשגחה העליונה בהתארותם. זהו שאמר הכתוב: "וְרֵאִיתָ אֶת אֶחָרְיָ", רק אחר כך אפשר להשיג את דרכי ההשגחה, "וּפְנֵי לֹא יָרְאוּ", מתחילה אי אפשר להבינן.

ספר "מענינה של תורה"

מִשֶׁה פָּסַל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים פְּרָאשָׁנִים (לד. א)

מדוע ציווה הקב"ה "פָּסַל לָךְ", וכי לא יכל משה רבינו לקבל לוחות שניות בלא עמל ויגיעה של פיסול וחציבה. החכמה אינה בידי האדם אלא מאת ה', "כי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה" (משלי ב. ו). כל תפיקודו של האדם להכשיר ולהכין הכלים לקבלת השפע. נמצא שהשפעת החכמה מלמעלה תלויה באדם, על פי מהות וכמות וצורת הכלים שהכין האדם. אם הכין כלי שמן, יוצקים לתוכם שמן, ואם כלים של נפט יוצקים לתוכם נפט. קודם חטא העגל היו ישראל מזוככים מעצמן והיו כלי מוכשר ומוכן לקבלת השפע ממרום. אולם לאחר החטא שוב נשבר הכלי והיו צריכים לחצוב ולפסול את

בזכות הצדקה נגאלו ישראל

כִּי תִשָּׂא אֶת רֵאשׁ פְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפַקְדֵיהֶם וְנָתַנוּ אִישׁ פָּפֹר נַפְשׁוֹ לָהּ (ל. יב)

אמרו רבותינו ז"ל: במה תרום קרנם של ישראל? בכי תשא! כי אמרו רבותינו גבי המן שמצא את החכמים שעוסקים בהלכות קמיצה, ואמר להם: באה קמיצה שלכם ודחתה את עשרת אלפים ככרי כסף שלי. וקשה שהרי כתוב: הכסף נתון לך, וא"כ לא נתן עבורם כסף? אולם במדרש רבה מובא שהמן חילק את הכסף לעניים, וחסד לאומים חטאת כדי שיוכל להזיק לישראל, וזה שאמר המן: שזכות הלכות קמיצה דחו זכות הצדקה שעשה בעשרת אלפים ככרי הכסף, והשיב לו מרדכי: מה שקנה עבד קנה רבו, ונמצא שלמרדכי כל זכות הצדקה הזו, ונחשב לו למרדכי לצדקה. ולכן איתא במדרש (תוס' מגילה יג: ד"ה הכסף) כי כסף נתון לך. הכסף גימטריא העץ, שעל ידי זה אדרבה הגיעה הזכות למרדכי, והמן נתלה על העץ, ולכן במה תרום קרנם של ישראל? בכי תשא, לחלק צדקות.

רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "משוש תבל"

מסירות של משה על בני ישראל

וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ (לב. לב)

צריך להבין מהי כוונת משה "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ", וכי מה יתן ומה יוסף זה שימחה שמו מס"ת? רש"י פירש: מכל התורה כולה, שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים. ב"דעת זקנים" מבעלי התוספות כתוב באופן אחר וזה לשונם: ותימה (על רש"י) הרי עדיין לא נכתבה התורה, ומהו שמשה אומר מחנני נא מכל התורה (קושיא זו תירץ בספר "שערי אהרון", יש לומר דכוונת רש"י על התורה שקדמה לעולם אלפיים שנה והיתה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה), אלא הרשב"ם פירש: מספרך, זה ספר החיים שאדם נכתב בו בר"ה, והכי אמר "מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָךְ", אלו בינונים, "אֲשֶׁר פְּתַבְתָּ", אלו הצדיקים. דבר אחר: אם אין אתה מוחל להם א"כ היאך תמחול על ספרך אשר שברתי, אם תמחול לי תמחול להם, כי אין משוא פנים בדבר. והשיב לו הקב"ה: "מי אשר הטא לי אמחננו מספרי", הם גרמו לך והפשיעה שלהם היא, אבל אתה כדין עשית שהם לא היו ראויים לקבל הלוחות. כלומר רצה בזה משה לגרום שימחל להם הקב"ה על חטא העגל.

מכאן למדנו מה הייתה המסירות נפש של משה רבינו עבור כלל ישראל, שכדי שלא יאמרו שלא ביקש רחמים עבורם, היה מוכן שימחקו אותו מהתורה החביבה עליו

הלוחות, בעמל וביגיעה רבה, על מנת להכשיר מחדש את הכלי המחזיק ברכה. ככל שהכנת הכלי תהיה שלימה ומעולה, בעמל וביגיעה, כן יוכלו להכשיר לקבלת מחודשת של השפע מאתו יתברך.
רב רובין בספרו "טללי אורות"

וַיֹּאמֶר אִם נָא מְצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ ה' יִלְךָ נָא ה' בְּקַרְבָּנוּ פִּי עִם קָשָׁה עֲרָף הוּא (לד. ט)

צריך ביאור מה נתינת טעם היא "פִּי עִם קָשָׁה עֲרָף הוּא". ויש לומר: כי ידוע שלא ישראל עשו את העגל אלא הערב רב, ובהם עשה ה' משפט. ברם חטא ישראל היא יען שלא מיחו בהם ועברו על מצות ד'הוכיח תוכיח'. אמנם קיימא לן (יבמות סה.): כשם שמצוה על האדם לומר דהר הנשמע כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע. ולפיכך אמר מרשה רבינו: "יִלְךָ נָא ה' בְּקַרְבָּנוּ", בקרבנו דייקא, הרי אנחנו ישראל לא עשינו העגל. ואם תאמר על כל יפנים לא מיחו בהם, זה אינו טענה, "בְּקַרְבָּנוּ פִּי עִם קָשָׁה עֲרָף הוּא", כוונתו על הערב רב, וממילא מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע.

ספר "עלים לתרופה"

פרשת פרה

טענת השטן לפני ואחרי עשיית המצוה

זאת חַקַּת הַתּוֹרָה (במדבר יט, ב)

לפי שהשטן, ואומות העולם מונין את ישראל, לומר, מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה (רש"י). מה שכתב רש"י שאומות העולם "מונין" את ישראל, בפשטות כונתו שהם מצערים אותם, "מונין" מלשון אונאת דברים. הם מצערים אותם כיצד מקיימים הם מצוות כאלו שאין בהם טעם והבנה. יש ברש"י רמז לדבר נוסף, כאשר יהודי הולך לעשות איזו מצוה, מיד בא השטן ואומר לו שזו מצוה קטנה מאוד, מעשה של מה בכך שאין הרבה תועלת בעשייתו, אך היהודי מתגבר ואומר לו: לא איכפת לי מהדברים שלך, שהלא כך כתוב בתורה! מה עושה השטן? מיד בא מצד שני ואומר ליהודי: 'אה', אשריך שזכית לקיים כזו מצוה גדולה, כמה חשובה היא המצוה וכמה גדול שכרה, ומנסה להחטיאו בגאווה כדי לנשלו מהמצוה ומשכרה, והעצה לכך היא, שאחרי שאדם עושה מצוה ישכח ממנה. דבר זה רמוז ברש"י: לפני עשיית המצוה, השטן ואומות העולם באים ואומרים ליהודי: "מה המצוה הזאת" לשם מה לך לעשות מצוה זו, והלא אין בה מאומה! אבל אחרי שעושה באים ואומרים לו: "ומה טעם יש בה?" איזו מצוה גדולה, כמה מתוקה ונפלאה היא, בודאי תקבל עליה שכר גדול וכו'. לפיכך כתב בה "חקה" לפני המצוה אל תחשוב למה, ואחרי המצוה אין לך רשות להרהר אחריה, אלא פשוט תשכח ממנה שעשית ועל ידי זה ישאר לך השכר לעתיד לבוא.

ומתוך האור "חקת" בשם ר' מאיר מפרמישלאן זצ"ל

הלכה: מנהגי 'אסרו חג': כתב הרמ"א (סי' תכט ס"ב): נוהגים להברות קצת באכילת ושתיה ביום אחר החג והנא אסרו חג. **בפסקי תשובות** (אותו) כתב: ומצינו לזה כמה טעמים: יש שכתבו שהוא זכר למקדש שהיו עולי רגלים חוזרים לבתיהם מירושלים למחרת החג, והיו הולכים שמחים וטובי לב, ויש שכתבו שמנהג זה מקורו בארץ ישראל שעשו כן משום אחיהם שבחוץ לארץ שעושים יום טוב שני, שלא יאמרו הגויים שישראל נעשים אגודות אגודות, ושוב נתפשט המנהג בחו"ל, יוש שהביאו מכתבי האר"י ז"ל שיום אחרי ההג יש לו עדו הארה מקודשת החג.

פתגם: את החושך אין מגרשים במקלות אלא בגפרור קטן. **ספר "שמחלה"**

חקירה: קרבן: חייבים רק על עבירה שעונשו כרת במזיד, חיוב כרת במזיד מחייב קרבן בשוגג (סיבה), או שעבירה שיש בה כרת במזיד, יש בה קרבן בשוגג (סימן). (קונטרסי שיעורים ב"ק ב- י).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מהודו ועד כוש: רבי איזיל חריף ראה פעם אחד יהודי נכנס לבית הכנסת, פותח בחפזה את הסידור, מתחיל מהודו, ו'טוחן' במהרות עצומה את פרקי התפילה, ולא יצאו רגעים אחדים עד שנשק את הסידור, והניחו על השולחן והלך לו. נינהה רבי איזיל ואמר: במסכת מגילה דנים חכמינו בשאלה, אם הודו וכוש הן רחוקות זו מזו או סמוכות זו לזו. יהודי זה גורס כפי הנראה שהן סמוכות מאוד זו לזו, לפי שבין תחילת התפילה ב'הודו' ובין 'כוש' (קוש באידיש נשיקה) כמעט ולא היתה אצלו כל הפסקה.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קפה)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, מאיר בן גבי זווירה, ששא בנימין בין קארין מרים ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'יזות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, פייגא אולגה בת ברנה, רבקה בת ליזה, ריש'רד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, יעקב בן אסתר, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, רפואה שלימה ולידה קלה לרבקה בת שרה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה.

